

222161

SERIA

B

NUMĂRUL

67

ȚINUTURI
CUNOȘTINȚE

FOLOSITOARE

„SFATURI PENTRU GOSPODARI”
DIRECT. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

LUPTA CONTRA SECETEI

DE

M. Gr. HULUBEI

INSTITUTOR — IAȘI

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8,—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

* - 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Serla A. „ȘTIINȚA PENTRU TOȚI”.

Nr.	Nr.
1. Cum era omul primitiv de I. SIMIONESCU.*	39. Noțiuni de electricitate de ING. CASETTI,
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*	40. M. Berthelot de CAPIT. M. ZAPAN.
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU.*	41. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN,
4. Albinile de T. A. BĂDĂRĂU.	42. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
8. Furnicile de T. A. BĂDĂRĂU.	43. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
9. Viața plantelor de I. SIMIONESCU.*	44. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
10-11. Pasteur de C. MOTAȘ.	45-46. Fauna Mării Negre de BĂCESCU M. și CĂRAUȘU S.*
14. Porumbelii mesageri de V. SA-DOVEANU.	47. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.*
15. Planeta Marte de ION PAȘA.	49. Petrolul de I. SIMIONESCU.*
16. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC PANAITESCU.	50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
17. Cum vedem de DR. I. ȚĂLVAN.	51. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU.*
18. Razele X. de AL. CIȘMAN.	52. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
19. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.	53. E. Roux de PROF. DR. G. MARINESCU.*
20. Protozoarele de I. LEPȘI.	54. Cutremurele de I. SIMIONESCU.*
21. Fulgerul și trăsnetul de C. Ț. BRADEȘEANU.	55. Cum birue viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
22. Nebuloasele gazoase de M. E. HERCIANU.	56. Plante carnivore de I. POPU CĂMPEANU.
23. Bacteriile folositoare de I. POPU CĂMPEANU.	57. Chimilimburul de A. RABICHON
24. Scrisori cerești (Meteorițe) de I. SIMIONESCU.	58. Newton de O. ONICESCU.*
25. Din istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.	59. Fluturii de zi de I. SIMIONESCU.*
26. Mercur și Venus de C. NEGOIȚĂ.	60. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU.*
27. Reumatism și arterioscleroză de DR. M. CĂHĂNESCU.	61. Glande cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
28. Oameni de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.	62. Sarea de PROF. I. SIMIONESCU.*
29. Henri Ford de ING. N. ȚĂNEA.	63. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
30. Musca de I. MUREȘANU.	64. Paserii de apă de C. S. ANTONESCU.*
32. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.	65. Flori de primăvară de I. SIMIONESCU.*
33. Animale de demult de I. SIMIONESCU.	66. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLAGI.*
34. Lămurirea potopului de I. SIMIONESCU.	67. Descartes de O. ONICESCU.*
35. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.	68. Stelele noi de C. ARGINTEANU.*
36. Societatea națiunilor de ARTUR GOROVEI.	69. Strejăria de V. GHEȚEA.*
37. Ficatul și boalele lui de DR. M. CĂHĂNESCU.	70. Invățătura în India de TH. SIMENSCHY.*
38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.	71. Plante străine din comerț de I. POPU CĂMPEANU.*
	72. Tutunul, fumatul și sănătatea de DR. N. GAVRILESCU.*
	73. Boalele inimii de DR. C. BACALOGLU.*

Serla B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI”.

Nr.	Nr.
2. Despre tovărășii de PREOT. C. DRON.	8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.
3. Despre scarlatină de DR. I. GHEORGHIU.	10. Votul obșteac de A. GOROVEI.
7. Morcovul și alte legume de P. ROTIADĂ.	14. Pelagra de PROF. V. BABEȘ.*
	15. Alegerea semințelor de C. LAORIANU

SERIA B.

No. 67

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
SFATURI PENTRU GOSPODARI

LUPTA CONTRA SECETEI

DE

M. Gr. HULUBEI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutor - Iași

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI

25146 — 939

CEREȚI
CATALOAGELE
GENERALE ȘI SPECIALE

DE LA

BCU Cluj / Central University Library Cluj
„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

SE TRIMET GRATUIT

222161

S E C E T A

Anul trecut, o bună parte din țara noastră, dar mai ales județul Iași, a fost din greu bântuită de secetă, făcând să se distrugă aproape complet recolta de orz, ovăz și cea de porumb.

Mai ales lipsa porumbului,— hrana de toate zilele a săteanului și a muncitorului nevoiaș dela orașe,—s'a simțit mai mult ca oricând.

De asemenea, din lipsa apei nutrețurile și fânețele de deal s'au strâns pe încetul, încât n'au dat nici 30% din recolta anilor buni, așa că sătenii au intrat pe iarnă fără nutrețul trebuitor vitelor, după ce nici pășunea de vară n'a fost suficientă,— fapt pentru care vitele au fost slabe și fără preț.

Mai puțin strâmtorați și îngrijorați s'au simțit sătenii prevăzători, cari au avut coșeriul încă plin de popușoi vechi, câteva cară de nutreț de rezervă din anul trecut, precum și ceva lucernă sau trifoi de pe bucățica de 20—30 prăjini de *nutreț artificial*, nutreț care — după cum se știe, — habar n'are de secetă.

Cu puținele pae de grâu, precum și cu buruiianul de pe ogoarele de orz și de ovăz cosite *cu totul*, de bine de rău nutrețul vițișoarelor acestor gospodari a fost asigurat, încât nu s'au simțit nevoiți să și le vândă pe nimic, sau să privească,

cu durere de inimă, cum tovarășii lor de muncă— vitele — slăbesc văzând cu ochii, se sbat fără astâmpăr la ieslea goală și rag de foame, în timp ce stăpânul lor nu-și găsește liniște și hodină, și se frământă în zadar, cătând o cale de scăpare din marea încurcătură, în care l-a adus și seceta, dar și neprevederea sa.

Seceta, ca și atâtea alte neazuri care amărăsc câteodată viața plugarului, are și ea leacurile ei, leacuri care chiar dacă n'o vindecă și n'o înlătură complet, salvează totuși gospodăria săteanului de la o completă destrămare, de la distrugere. Despre aceste leacuri voi vorbi în rândurile de mai jos, fără pretenția de a fi spus ceva absolut nou. Unele dintre mijloacele de luptă contra secetei sunt cunoscute sătenilor, iar unii dintre ei poate că chiar le pun câteodată în practică. În o oarecare măsură, însă fără continuitate, fără sistem și fără deplină convingere asupra foloaselor ce se pot obține prin o conștiincioasă aplicare a lor.

Cum, niciodată, și nimeni, nu se naște atoateștiutor, am crezut că e bine să repetăm aceste sfaturi, atât pentru cei ce ar dori să și le reamintească, sau să le cunoască mai temeinic, cât mai ales pentru tineretul din satele noastre, pe care dorim să-l facem mai prevăzător, mai grijuliu pentru ziua de mâne.

„Tot pățitu-i priceput“, zice o vorbă din bătrâni, dar noi urmărim să scutim tineretul, măcar în parte, de crudele suferințe și neplăceri ale experienței proprii, experiențe cărora nu oricine și nici oricând, le poate ține piept cu destulă bărbăție. Apoi, știut este, omul trăește mai ușor și suferă mai puțin în viață, dacă ține sama și de învățăturile, de sfaturile, de pățaniile și de experiența altora.

ARĂTURILE DE TOAMNĂ.

Unul dintre cele mai bune și mai sigure mijloace de luptă contra secetei, mai ușor de pus în practică cu oarecare bunăvoință, este *arătura de toamnă*, făcută cât *mai bine* și *mai adânc* posibil. Toată apa ploilor de toamnă și a zăpezilor iernii pătrunde ușor, — până la ultima picătură, — și se păstrează foarte bine în aceste arături. Dacă pământurile nu sunt arate de cu toamnă, cea mai mare parte din această apă neputând pătrunde ușor în pământ se evaporează sau se scurge în pârae și iazuri, fără nici un folos pentru pământul agricol. Pierderea acestei minunate ape aduce scăzământ sigur și bine simțit la recolte, totdeauna, dar mai ales în vreme de secetă, când o mână de apă venită la timp scapă planta dela moarte sigură sau îi ajută să-și termine rodirea.

Arăturile de toamnă mai au apoi marele bine că fac ca rădăcinile buruienelor nefolositoare agriculturii, și însăși pământul, să degere în timpul iernei, iar, — după cum prea bine știu agricultorii, — un pământ bine degerat și frăgezit de geruri e mult mai bun pentru sămănături, se lucrează mult mai ușor și mai cu spor, e mult mai curat, mai fără buruien, iar recolta e aproape de două ori mai mare decât cea scoasă de pe ogoarele ne-
arate din toamnă.

În anii secetoși, dacă iarna a fost cam goală și primăvara se arată cam lipsită de ploi, arăturile de toamnă *nu trebuiesc nicidecum întoarse*,¹⁾ căci vânturile uscate și căldura primăverii *evaporează*²⁾ toată apa din pământul proaspăt răscolit și nesămănat, netăvălucit la timp. În arăturile de toamnă,

1) Nu trebuie arat din nou în primăvară.

2) Prefac apa din arături în aburi, cari se împrăștiie în aer.

în anii secetoși, sămănarea trebuie făcută cu *îngropătorea*,³⁾ — după ce i s'a dat acestor arături o boronitură adâncă, — nu prin aruncare (împrăștiere) cu mâna, apoi, îndată după îngroparea semințelor, pământul trebuie bine tăvălucit, ca să niveleze orice șanțuleț și să sfarâme orice bulgăraș, *printre* și *pe sub* care pătrund ușor vântul și razele fierbinți ale soarelui.

Atât sămănătorile — îngropători, cât și tăvălugii și celelalte unelte agricole absolut trebuitoare unei agriculturi sistematice, raționale și cu adevărat folosite, se pot procura de către săteni prin întovărire între ei, prin cooperative agricole și prin bănci populare. Cei ce dispun de 15—20 hectare de pământ, și le pot procura pe cont propriu și le pot avea astfel oricând la îndemână.

Arătura de toamnă, făcută în condițiile arătate și folosită după timp, asigură deplin pânea plugarului și nutrețul vitelor contra secetei pustiitoare.

SĂMĂNĂTURILE DE PREVEDERE

Pentru că nu putem ști niciodată, în chip sigur, ce fel de timp va fi în anul viitor, e mai înțelepțeste să socotim totdeauna că vom avea de luptat cu un an codaș în privința recoltei și să sămănăm grâu și porumb atât în ogoarele de pe deal, cât și în cele de pe șes.

După cum știe, cred, oricare agricultor, chiar în anii buni, ogoarele de pe coastele dealurilor dau recolte mai slabe decât cele de pe văi, dela șesuri.

Explicația acestui fapt e ușor de găsit, dacă ne gândim că, întotdeauna, apele se trag spre văi și

3) Mașină de sămănat în rânduri, cu aparat pentru îngropat sămânța și cu regulator de adâncime.

spală an cu an coastele dealurilor, căzând în șesuri aproape toată partea hrănitore a pământului de pe coaste. Apoi, chiar în anii secetoși, în timp ce coastele hleioase ale dealurilor sunt arse din greu de secetă și fac imposibilă creșterea plantelor, pe sub scoarța pământului din văi circulă destulă apă, care ajută creșterii sămănăturilor.

Așa că, în timp ce pe dealuri sămănăturile nu cresc deloc sau abia de se ridică de o palmă dela pământ, în văi recolta e cel puțin jumătate cât în anii buni, ceeace e mare lucru.

E bine, iarăși, să se samene întotdeauna și grâu de toamnă, dar și de primăvară, căci, ceeace n-ar fi potrivit, ca timp, pentru unul din aceste două feluri de grâu, ar putea fi mai ușor suportat măcar de unul dintre ele.

Potrivind sămănăturile după timp și după locul de așezare a ogoarelor, se asigură mai bine atât hrana omului, cât și a animalelor de pe lângă casă. — Despre calitatea superioară și valoarea pământului de pe văi au cunoștință toți agricultorii destoinici, deaceia astfel de pământuri sunt mult mai căutate și mult mai scump plătite la cumpărare sau arendă.

INGRĂȘĂMINTELE.

Tot pe timp de secetă, pământul e foarte mult ajutat în puterea-i roditoare, de *îngrășămintele naturale* sau *artificiale* (fabricate). Mai ales în anii secetoși se poate observa, mai ușor decât în anii de sloată, deosebirea dintre pământul îngrășat și cel neîngrășat, secătuit.

În timp ce în ogorul secătuit, sărac și nelucrat cum trebuie, sămănăturile abia sunt la genunchi și lipsite de rod, în ogoarele îngrășate și bine arate

de cu toamnă, recolta e cât omul și rodul aproape nu simte seceta.

Pentru locuitorii agricultori, din jurul orașului Iași, dovada acestui lucru au făcut-o două loturi de pământ de pe moșia Galata, între care unul aparține d-lui General C. Ionescu, iar celălalt, unui agricultor priceput. Lotul d-lui G-ral Ionescu se află pe podișul dintre satele Galata și Valea Adâncă. Pământul podișului e slab, hleios, spălat de ploii. Totuși, lotul amintit mai sus fiind arat bine de două ori și îngrășat cu *îngrășăminte chimice*, a produs 2500 kg. grâu la ha., recoltă care constituie un adevărat record chiar pentru anii buni, nu cum a fost anul trecut, 1937, când, în împrejurimile orașului Iași n'a plouat trei luni încheiate: Aprilie, Mai și Iunie.

Celălalt lot, îngrășat cu gunoi dela vite și lucrat gospodărește, a produs o recoltă cu puțin mai mică decât cea de pe lotul generalului, — în timp ce 80% dintre ogoarele neîngrășate și neîngrijit lucrate, n'au produs nici câte un braț de pae, sau de strujeni, nici măcar buruiană pentru nutreț.

Din cauza lipsei, cerealele, — grâul, secara, ovăzul și popușoiul, — au ajuns la prețuri de negândit, fânul s'a vândut cu 2.50 lei kg., iar paele și strujenii (cocenii) au fost plătite cu prețuri cu care se vindeau în anii buni grăunțele de popușoi, de orz și ovăs.

Nu trebuie să uităm, deci, că îngrășarea pământului e atât de folositoare, că nu costă aproape nici un ban — ci doar puțină osteneală, — deoarece gunoiul îl avem întotdeauna la îndemână, în apropierea prajdurilor de vite. În loc să-l cărăm la marginea satului și să-l aruncăm, în loc să-l împrăștiem pe drumuri și să stricăm astfel fața satului sau să batjocorim drumurile, mai bine, mai frumos, mai sănătos, mai gospodărește și mult mai folositor

este să-l strângem într'o groapă anume făcută lângă grajdul vitelor, să-l lăsăm să muceziască și să se *încingă* (să se înfierbânte, „să ardă“, — cum se mai zice), iar, înainte de a ară ogorul, să-l împrăștiem și să-l băgăm imediat sub brazdă, dacă s'ar putea așa umed și cald cum l-am scos din groapa de gunoi, căci, prin uscarea și spălarea de către ploi, gunoiul își pierde din puterea-i hrănitore (săruri și gaze).

Spre convingere, e bine ca fiecare gospodar să îngrășe, cu gunoi astfel pregătit, măcar grădina de lângă casă sau un colț din grădină și să samene sămânță pentru probă. Recolta va fi peste așteptări, iar cel ce va cerca odată, va lucra numai în acest chip pământul și va folosi ca îngrășământ și ultimul fir de gunoi.

S'a socotit, de către oamenii învățați, prin experiențe îndelung repetate, că recolta se îndoiește la pământurile îngrășate și bine lucrate, ceea ce nu-i lucru de lepădat, deoarece, cred, e mai bine să scoți 12.000—15.000 lei venit anual la ha., în loc de 4000—5000 lei cât produce obișnuit pământul bine lucrat, dar neîngrășat.

PRĂȘITUL.

Prășitul, cât mai des și mai bine făcut, e de mare folos popușoiului, fasolei, cartofilor și tuturor prășitoarelor, deoarece: mărunțește bine pământul, îl aerisește, îl face să tragă mai ușor umezeala și gazele din aer și să păstreze bine apa ridicată din adâncul pământului spre rădăcina plantelor, pe baza *principiului capilarității*.

Dacă suprafața pământului, coaja prinsă după ploi, nu e fărâmițată mărunț de tot și nu e menținută mereu în această stare, *apa din pământ se*

ridică până la fața pământului, și se pierde în aer.

S'a dovedit, tot de către oamenii învățați, că o *prașilă bună prețuește cât și o ploae bună.*

Deci, în timp de secetă, plantele prășitoare trebuie să fie prășite cât mai des, pământul trebuie să fie cât mai bine mărunțit, pentru a opri apa în pământ, adică *pentru a-i întrerupe drumul spre suprafață*, unde, dacă ar ajunge, s'ar pierde în aer.

Unii agricultori, neștiutori, fac treaba tocmai pe dos; văzând seceta mare care bântuie țarinile, se descurajează de muncă și lasă ogoarele și grădinile neprășite și neboronite (negrăpate), cu gândul că fac o treabă bună, că adică nu mai scormonesc scoarța pământului, spre a se mai usca și pe partea dedesubt. Ei nu știu că coaja pământului chiar nerăscolită tot e uscată dedesubt, și, neprășind și negrăpând ogoarele, drumul apei din adânc nu e stingherit de nimic, nu e întrerupt de țărâna mărunță, așa că se ridică până deasupra scoarței și se evaporează, pământul rămâne complet uscat până la mare adâncime, de multe ori crapă, iar plantele mari neputându-se hrăni ¹⁾, fiind sugrumate de coajă, lipsite de aer și ofilite de secetă.

Prășind în timp de secetă, stărpim și buruiianul nefolositor, care innădușă plantele și sugere lacom și puțină apă din pământ, cu care abia își țin zilele, de azi pe mâne, sămănăturile.

Să nu se lase de loc pământ bătut între mușuroaiele din jurul plantelor prășite, căci pe acolo apa tot iese la suprafață și se pierde, ci pământul

1) Apa din pământ topește în ea materiile hrănitoare și le face să poată fi supte de rădăcinile plantelor. Fără apă, plantele mor de foame, neputând sugere materiile hrănitoare solide, din pământ. De aceia, în timp de secetă prea mare se usucă înainte de vreme și mor. Vezi: **I. Simionescu, Viața Plantelor.** Cunoștințe folositoare. Seria A. No. 9. Lei 8.

să fie mărunțit absolut delaolaltă, și prin locurile libere dintre plante, dintre mușuroae.

Cea mai bună prașilă se face cu sapa, nu cu prașitoarele mecanice, care răscolesc pământul ca și plugul, fără a-l mărunți deajuns și lasă drum liber soarelui și vântului să străbată mai mult decât trebuie, în pământ.

Prașitoarele mecanice, rarițiile, sunt bune numai în anumite locuri, în pământurile, înfoiate, sau pe timpuri de sloată, când plantele nu duc dorul apei. Incolo, tot sapa rămâne cea mai bună unealtă de prașit.

BORONITUL SAU GRĂPATUL.

Fie timpul secetos, fie ploios, boronitul trebuie făcut cât mai des și cât mai bine, potrivit felul boroanei și al boronitului după felul pământului, după mărimea și felul recoltei, precum și după timpul în care o facem.

În timp de secetă, rostul boronitului este ca și al prașitului: de a fărâmița scoarța pământului, spre a împiedeca evaporarea apei din pământ prin capilaritate, de a face posibilă aerisirea pământului și a-i da puțința de a absorbi umezeala și gazele din aer, de a descleșta plantele din strânsoarea coajei uscate a pământului, precum și de a ușura pătrunderea în pământ a oricărei picături de apă.

În timp de sloată, grăpatul are scopul de a sfărâma coaja de pământ formată prin *mâlirea* și *îndesarea* pământului, coajă care, prin uscare, se întărește așa de mult încât sugrumă plantele și le împiedică creșterea, strângându-le ca într'un clește. În acelaș timp, acest fel de boronit, odată cu coaja pământului, rupe și sumedenia de burueni încolțite proaspăt *în timpul* sau *imediat* după ploae.

După ploae, trebuie să se observe ca boronitul să se facă atunci când pământul s'a sbicit deajuns, dar nu s'a întărit prea mult, căci atunci coaja se rupe ușor cu colții grapei, nu se scot bulgări sau bucăți mari de coajă, deci nu se desrădăcinează plantele boronite.

În timp de secetă, boronitul trebuie făcut dimineața când pământul e mai reavăn atât din cauza apei ridicate la suprafață prin capilaritate și neevaporată în timpul nopții, cât și din puțina rouă care cade noaptea.

Boronitul mai este necesar oridecâteori a fost udat un teren cu ajutorul irigațiilor, căci și după acest fel de udare pământul prinde coajă, se dupește (se îndeasă) și face posibil evaporarea apei prin capilaritate, zădărniciind astfel munca depusă cu udatul și dăunând plantelor. Chiar straturile (răzătoarele, roatele) de zarzavaturi și flori trebuie greblate cu grebla de fier sau de lemn, ori măcar răscolite cu un bețișor ascuțit sau cu colții săpălugii (calistirului), la un ceas-două după udare, — sau dimineața, dacă udarea s'a făcut seara.

Ce se poate boroni? *Se poate și trebuie* boronit orice pământ arat sau săpat. Boronitul — oricare — trebuie făcut atunci când pământul e reavăn, căci se mărunțește ușor și se așează bine, oprind pătrunderea prea mare a razelor soarelui. Să nu se lase arătura să se usuce prea mult, căci, în acest caz vor rămânea bulgări, cari vor îngădui uscarea pământului, vor împiedica încolțirea și creșterea plantelor și vor îngreui munca strânsului recoltei păioaselor sau prășitul plantelor prășitoare.

Se vor mai boroni apoi, în primăvară, toate ogoarele de grâu și orz de toamnă, al căror pământ s'a duplit mult în timpul iernei, atât din cauza umezelii cât și din cauza greutateii zăpezii.

Să nu le fie frică agricultorilor că, grăpând o-

goarele vor rupe și unele fire de grâu, orz, ovăș sau altă sămănătură; în locul firelor rupte vor avea sute de mii de alte fire produse prin înfrățire și vor căpăta o recoltă mai bogată tocmai pentru că au desțelenit pământul, l-au aerisit, au dat puțință rădăcinilor să se întindă și să se afunde mai în voe, au întrerupt ridicarea apei spre suprafață și au ferit plantele de sugrumare și sufocare. Totdeauna, dar mai ales în timp de secetă grăpatul și prășitul cât de des repetate sunt adevărate binefaceri pentru agricultură. Depinde de iscusința agricultorului să le facă *când și cum trebuie*.

Obișnuit, grâul, orzul, ovășul, secara și fânețele se boronesc până când s'au ridicat aproape ca de o palmă, până când au prins îndeajuns umbră, apoi se lasă în pace. Popușoii se pot boroni chiar și mai mari, iar pământul straturilor de zarzavaturi și flori trebuiește răscolit cât mai des, dacă vrem ca plantele să folosească deplin apa ce li s'a turnat prin udare.

Lucerna, trifoiul, și iarba trebuie boronite atât imediat după ridicarea zăpezii cât și mai târziu, până când ajung la înălțimea de 10—12 cm. și prind umbră.

Boronindu-le, le dăm puțința să se desvolte în voe, le curățim de uscături și mușchiu, acoperim cu țărână semințele scuturate pe deasupra pământului făcându-le să încolțească, ușurăm aerisirea atât de necesară creșterii plantelor și întrerupem capilaritatea pământului.

În ținuturile secetoase, pentru a se păstra mai bine apa în pământ, se obișnuiește a se boroni temeinic chiar miriștile și locurile de pe care s'au strâns nutrețurile naturale sau artificiale.

De altfel pentru a ne da mai bine seama de cât folos este boronitul după strângerea recoltei, n'avem decât să privim atenți un fânaț sau o mi-

riște după o săptămână-două dela strângerea recoltei. Vom vedea atunci cum întreg terenul se usucă ca piatra și crapă în diferite chipuri, lăsând să iasă ultima picătură de apă și nim.cind rădăcina ierbii.

Acelaș lucru se întâmplă, primăvara, cu recoltele de pe pământurile *mâlite* de ploii, îndesate și neboronite la vreme.

Tot atât de spornic și folositor e aratul superficial, arat care se face în timpul verii, pe miriști, cu plugul american rotativ, plug format din 5—10 discuri tăioase, înșirate în formă de tăvălug și care taie deodată atâtea brazde de un lat de palmă adâncime, sfărâmând coaja pământului și buruiianul.

O arătură temeinică, făcută prin August sau Septembrie pe miriștile astfel pregătite după ridicarea recoltei de vară, constituie cel mai nimerit ogor pentru sămănatul grâului, orzului și al altor sămănături de toamnă.

ARĂTURILE.

Dacă *arătura de vară* și cea *de toamnă*, — pentru sămănături de primăvară, — poate fi făcută cât de bulgăroasă, *arătura de primăvară* nu-i bună decât când e cât mai mărunță, iar în primăverile sece-toase ea trebuie făcută și cât mai adânc posibil. Nu trebuie să ne potrivim la vorba leneșului, care spune că „*dacă vrea Dumnezeu, se face grâul și pe piatră*“, căci, vorba harnicului și chibzuitului zice, completând vorba leneșului: „*dacă vrei să*

1) Pentru a se prinde și mai bine folosul adus fânețelor de către boronit, e bine să se lase un capăt de teren neboronit. Mărimea și cantitatea recoltei obținute, va hotări pe agricultor să procedeze totdeauna la fel.

te ajute Dumnezeu, trebuie să dai și tu din mâni", adică să muncești cu socoteală, cu chibzuiață, cu toată inima și priceperea, nu să aștepti să vină totul deagata, să cadă „*para mălăiață în gura lui Nătăfleată*". Dumnezeu dă omului minte de judecat binele și răul, îi dă sănătate și putere, însă omul e dator să întrebuițeze după cuviință aceste daruri dumnezeiești, ca să capete prin ele cât mai mult folos.

Nimănui nu-i toarnă Dumnezeu deagata grâu în hambar, nici popușoi în coșer, dar El trimite tuturor ploae și căldură, aer și lumină, rămânând ca omul gospodar să depună muncă temeinică și chibzuință, pentru a avea *pânea cea de toate zilele, bucuria și îndestularea casei*.

Arătura adâncă, făcută de cu toamnă, — după cum am mai spus, — dă posibilitatea apei de ploae și de zăpadă să pătrundă cât mai în adâncul pământului, — unde se păstrează ca într'un rezervor, până la vreme de nevoe, fiind ferită de soare și de vânt, — iar arătura de primăvară, adâncă și cât mai mărunță, bine grăpată și tăvălugită, afânează și aerisește pământul și împiedică ridicarea apei prea spre suprafața pământului, unde vântul și căldura soarelui ar evapora-o repede, lipsind semințele și plantele de hrană, deci oprindu-le sau întârziindu-le încolțirea și creșterea.

Alt mare folos adus de arăturile adânci este și faptul că, prin răsturnarea cât mai în adânc a pământului hrănitor (bogat în alimente trebuitoare plantelor) de la suprafață, ducem la rădăcinile plantelor toate materiile hrănitoare rezultate din putrezirea rămășițelor de plante, a îngrășămintelor de orice fel, anume și proaspăt împrăștiate de gospodarul chibzuit, precum și a îngrășămintelor provenite din aerul care stă mereu în atingere cu pământul și ale cărui gaze se combină mereu cu anumite substanțe din pământ, îmbogățindu-l.

Făcând în acest chip arătura și sămănând sămânța cu *îngropătoarea* ¹⁾, boronind și tăvălugind bine ogorul, ferim apa din pământ de evaporare, și deschidem drum liber în pământ și ultimei picături de ploae, care înmoae sămânța îngropată, o face să încolțiască, și îi pregătește zilnic hrana pentru creștere și rodire.

Plugarul care face arătura de mântuială, de 2—3 degete adâncime și o *brazdă arată și una nearată*, cel ce numai *scurmă* puțin pământul, în nădejdea că „dacă o vrea Dumnezeu...“, acela de multe ori rămâne fără mămăligă, căci, — după cum am mai spus, — Dumnezeu vrea dacă omul vrea, adică dacă omul muncește cum trebuie, muncă *de răzbire*, cu toată inima și cu cât mai multă chibzuință, făcând toate treburile *la vreme și după cum cere vremea*. Dacă primăvara, pe timpul aratului, ies brazde fășioare, cleioase, — din cauză că pământul nu e destul de svântat, — e mai bine să nu se mai are, ci să se mai lase, încă o zi—două, să-și mai piardă din apa dela suprafață, să se mai frăgeziască, ca să se poată fărimita bine prin grăpare și tăvălugire.

Să nu se uite că, după cum am mai amintit, arăturile *prea bulgăroase* sau *cele fășioase*, nefărămițându-se, fac drum liber vântului și soarelui să sece apa, întârzie și împiedică încolțirea și îngreiază foarte mult munca de mai târziu, primejduind recolta.

Notă. — E mult mai bine să se samene semințele cu *îngropătoarea*, pentru că: se face mare economie de sămânță, se seamănă rândurile la intervale și adâncimi egale, fapt care le face să răsară, să crească, să rodească și să se recolteze odată, în timp ce la sămănatul cu mâna ori se aruncă prea des sau prea rar, neuniform, unele semințe se îngroapă prea adânc iar altele rămân deasupra și se pierd.

1) Vezi nota dela pag. 14.

P L I V I T U L.

Un mare dușman al semănăturilor neprășitoare: grâu, orz, ovăz, secară, zarzavaturi, etc, este buruiianul, care, fie sloată sau secetă, năpădește sămănăturile.

Plantelor prășitoare nu prea are timp să le facă prea mult rău, deoarece sapa îi vine de hac imediat ce se simte nevoia. În celelalte sămănături, buruiianul netrebuitor hălăduiește de multe ori în voe, sugând hrana plantelor folositoare, înăbușindu-le, închircindu-le sau ucigându-le definitiv.

De aici nevoia de a face arături mărunte și adânci și în special arături de vară, anume pentru stârpirea buruiianului; apoi grăparea să se facă cu grape cu colți deși, care scot buruiianul la suprafață și îl strâng vălătuci. Acest buruiian trebuie cărat la capetele ogorului, lăsat să se usuce și ars,— altfel nu scăpăm de el, căci prinde din nou rădăcini și mai puternice.

Dacă, totuși a mai rămas pe sub brazde și s'a ivit printre semănăturile neprășitoare, el trebuiește neapărat plivit, — smuls cu rădăcină cu tot, nu rupt cum se obișnuiește, — căci, după cum poate ușor observa oricine, buruiianul rupt dela fața pământului nu pierе, ci odrăsește mai puternic, mai multe crengi, înfrățește.

S'a observat deasemenea că buruiianul iese petice—petice, rezultând din rădăcinile și semințele plantelor nestârpite complet. Acele petice de buruiian, de multe ori destul de întinse, ucid complet recolta căuzând papube simțite, și îngreuind mult munca, iar sămânța buruiianului, împrăștiată de vânturi, inundă ogorul întreg, precum și ogoarele alăturate. Mai ales *muștarul țigănesc* (ridichioara, rapia-sălbatică), *lăptiuga* și *pălămida*, *pirul* și *sadul* fac pustiiri unde se oploșesc. Puful

de lăptiugă și pălămidă, asemenea celui de pădăie, transportă la sute de metri distanță semințele acestor buruieni, în timp ce rădăcinile lor cu rezerve de hrană¹⁾ dau pui noi în primăvara următoare, pe locul unde s'au prins de pământ și au trăit o bucată de vreme.

Iată, deci, cât de trebuitoare sunt arăturile, boroniturile și prășiturile bine și la timp făcute, după cum tot atât de necesar e *plivitul* (prin *smulgere*) a tot ce alte munci n'au putut stârpi.

Intotdeauna, dar mai ales în timp de secetă, ogoarele neplivite sunt adevărate paragini. Ți-i greu să te uiți la ele. Sunt întocmai ca un trup neîngrijit, peste care au năvălit agenții distrugerii: boalele și bubele. Buruiianul nefolositor, mult mai rezistent la lipsuri de tot felul, hălăduște în voe, în timp ce sămănăturile, mult mai gingașe, mai plăpânde, morj de foame și înădușite, întocmai ca sămânța din parabolă, căzută între spini.

Straturile de mărar, pătrunjel, ceapă, usturoi, etc se distrug de nu le mai cunoști nici locul unde au fost, dacă nu-s plivite iar folosul ce-l dau e întocmai după îngrijirea ce li s'a dat.

Dacă în timp de secetă, datorită împrejurărilor, plantele nu pot fi udate, e absolut necesar ca ele să fie cât mai bine plivite, pentruca puțină apă din pământ să rămână numai plantelor sămănite. Apoi smulgând buruiianul, dăm posibilitate aerului să circule printre sămănături, să le aerisească și să le răcorească.

1) Rădăcina de lăptiugă, ca și cea de pălămidă, samănă cu rădăcina floarei denumit „Regina nopții”. După cum din rădăcina acestei flori ies plante noi în primăvara următoare, tot așa și din rădăcina de pălămidă și lăptiugă.

IRIGAȚIILE.

Irigațiile, adică udarea recoltelor (sămănturilor) prin revărsarea apei pe șanțulețe, ca la grădinării, sunt cu mult folos și foarte mult întrebuințate la anumite feluri de plante și în anumite țări, prin acele părți ale pământului unde seceta bântue regulat, sau felul sămănturilor cere udare deasă.

Oamenii învățați dela noi, cu grijă de populația țării, au arătat că și în țara noastră s'ar putea întrebuința acest fel de udare a pământului, mai ales în acele părți mai des atinse de secetă și unde pământul se potrivește pentru astfel de treabă. În orice caz, în orice județ se poate găsi un cât de mic colț de teren potrivit pentru culturi cu ajutorul irigațiilor, terenuri pe care autoritățile ar putea organiza culturi demonstrative, din care, — cu rândul, — sătenii ar putea învăța, ușor și practic acest folositor meșteșug, ar vedea cu ochii lor foloasele nebănuite ce se pot obține, și ar aplica și ei, la rândul lor, pe terenurile proprii, — potrivindu-le împrejurărilor speciale locale, — cunoștințele căpătate pe câmpurile de experiențe agricole.

În general irigațiile se pot face :

I. Prin *șanțuri* și *șanțulețe*, cu roata de udat sau cu pompele ca la grădinării.

II. Prin *revărsarea* apelor din iazuri sau din râuri, pe șesuri plane sau prea puțin înclinate și pe funduri de văi, — terenuri care nu cer lucrări costisitoare, ci îndiguiri superficiale, — ușor de executat și întrebuințat, — pe margini. Obișnuit, aceste soiuri de irigații se fac pe malurile apelor care au albiu puțin adânci. Când izvorul de apă se găsește la o înălțime mai mare și terenul îngăduie, se pot amenaja *ogoare în trepte* a căror udare se face astfel foarte ușor și cu puțină apă.

În toate cazurile, apa necesară udatului se adună ceva mai din timp în iazuri (bazinuri) mari, iar de aici, când a atins un anumit nivel calculat ca îndeajuns, i se dă drumul după voe și după trebuință.

După felul și mărimea plantelor la o anumită epocă de creștere, după natura și starea higroscopică ¹⁾ a pământului, precum și după tăria secetei, pământul cu sămănături stă sub apă începând dela câteva ciasuri până la câteva zile în șir, apoi apa rămasă deasupra pământului, — dacă bineînțeles a mai rămas, — este lăsată să se scurgă pe încetul.

După svântare, pământul va fi lăsat așa, va fi boronit sau prășit, după nevoie și după felul și mărimea sămănăturilor udate.

III. Prin lucrări sistematice de irigație: lacuri colectoare, canale pietruite sau betonate, diguri șanțuri, etc.

Pentru a se micșora cât mai mult cheltuelile, e bine ca astfel de lucrări să fie făcute în legătură, și cu alte industrii, precum: uzine hidro-electrice pentru iluminat, ferestraie, mori de apă, piscine, pive, etc., pentruca aceleași cheltueli de captare să se repartizeze pe cât mai multe industrii, spre a se mări cât mai mult randamentul, câștigul.

Uriășele irigații ale Egiptului, ale Indiei și chiar ale câtorva țări din Europa, ne pot arăta colosalele foloase aduse omenirii de către apele captate și întrebuințate judicios acolo unde nevoia cere.

Sunt țări pe fața pământului unde fără irigații pământurile lor ar fi veșnic pustii, adevărate cimitire părăsite, iar lumea ar pieri de foame. Prin întrebuințarea udatului artificial, adică prin irigații,

1) Proprietatea de a absorbi mai ușor sau mai greu apa.

acele pământuri sunt transformate în adevărate colțuri de rai, pline de bogății și frumuseți neînchipuite, adevărind, — mai bine ca orice, — că mintea și munca omului sfințesc locul.

Orice izvoarăș, orice fir de apă curgătoare sau stătătoare, întrebuințate cu chibzuială pot aduce foloase nebănuite. Depinde de om să știe și să vrea cu tot dinadinsul să le întrebuințeze *cum* trebuie, *când* trebuie și *unde* trebuie.

NUTREȚURILE ARTIFICIALE.

Trifoiul și lucerna, mazăricea și mălaiul tăărăsc (măturile, sorgul), precum și alte plante care se samănă anume pentru nutreț, mai poartă și numele de *nutrețuri artificiale*, pentrucă ele nu cresc decât anume sămănite de om.

Aceste nutrețuri, — mai ales lucerna și trifoiul, — cer foarte puțină muncă, au nevoie de puțină ploae și aduc foarte mari foloase cultivatorilor lor.

Se cosesc de 3—4 ori pe an, — în anii secetoși dau cel puțin două cosituri și un păscut, — dau recoltă mai bogată ca oricare nutreț natural, au putere hrănitore minunată și sunt foarte căutate, în tot timpul anului, de cai, boi, vaci, viței, oi și porci.

La vânzare, sunt mai scumpe și de cât cel mai bun fân de deal.

Datorită faptului că își înfig foarte adânc rădăcinile în pământ, nu sufăr aproape deloc sau le pasă prea puțin de secetă, așa că, cine are $\frac{1}{2}$ ha. de lucernă sau trifoi, și-a asigurat, în fiecare an, nutrețul necesar pentru 3—4 vite mari, precum și pentru încă 20—30 oi; iar dacă are un ha. de

asemenea nutreț, își poate cumpăra încă pe atâtea vite cu banii buni ce-i ia pe nutrețul prisosit, deoarece, fie sloată sau secetă, lucerna și trifoiul produc recoltă cu îndeostulare și rămân tot cele mai bune nutrețuri, deci și cele mai căutate și mai cu preț la vânzare.

Cum nimeni, deci nici agricultorul, nu cunoaște dinainte felul vremii ce va fi, bunul simț, știința și experiența trecutului ne învață să fim prevăzători și, de ar fi anii cât de buni, să nu ne lăsăm în nădejdea și în voia întâmplării, ci să cultivăm *lucernă*, care se samănă odată pentru 7—8 ani, rabdă la secete cât de mari și aduce folos de 5—6 ori cât aceiaș suprafață de iarbă, ovăș verde, etc., nutrețul de lucernă uscată fiind și cu totul superior ca putere hrănitore și ca preț. Vitele hrănite cu lucernă sau cu trifoi capătă putere de muncă mult mai mare, se îngrașă mai ușor, vacile dau lapte mai mult și mai bun și nu duc dorul tainului, căci acest nutreț ține loc de toate, fiind, cum s'ar zice, o *hrană completă*. Unde mai pui apoi faptul că strujenii, mohorul, ovășul, orzul și fânul nu se fac aproape deloc, câteodată chiar deloc, uneori și în anii cei mai sgârșiți în ploi?

Cine nu are destulă încredere în cele spuse aici, să întrebe pe cei ce cultivă cum trebuie lucerna, sau, — și mai bine ar fi, — să cultive, ca probă, pe o bucățică de pământ de câteva prăjini, în grădină sau pe un colț de vale. Rezultatul îl putem preciza de pe acum: cel ce a încercat odată, va cultiva toată viața sa și va îndemna și pe alții să facă la fel, căci, hotărît lucru, e mai convenabil să recoltezi *zece-cinsprezece mii kilograme* de lucernă uscată anual, la hectar, decât să scoți — cu vai-nevoe, — două-trei cară de pae sau strujeni, nutreț prost, de pe aceiași întindere de pământ.

REZERVELE DE HRANA.

O povesté veche de tot, cunoscută și de elevii școlilor primare, spune despre un vis a unui Faraon (împărat egiptean), în care i s'au arătat șapte vaci grase care mâncau șapte vaci slabe, precum și șapte spice pline care înghițeau șapte spice seci.

Din tălmăcirea acestui vis, un înțelept al vremurilor pierdute în negura uitării, a prevăzut, prin puterea minții cu care îl înzestrase Dumnezeu, întâmplări grele pentru omenire. Acel înțelept a propus Faraonului măsuri de prevedere, măsuri care au salvat de la *pieire prin foamete* o întreagă țară, ba chiar și părți din țările vecine.

Vaci grase și spice pline, — ani de belșug ; vaci slabe și spice seci, — ani de secetă grea, de lipsă mare, de foamete, de nevoi și suferințe.

În vremurile de azi nu mai avem profeți, cari să ne spună hotărît ce va fi mâne, poimâne, la anul, peste doi sau peste zece ani, în viitorul ascuns minții pământenilor, pentru a putea lua din timp măsurile trebuitoare.

Nu ne putem conduce viața nici după ghicitori, prezicători sau gromovnice pe 150 sau 1000 de ani, căci tot alcătuirii sau scorniri ale simplilor muritori sunt și acestea, făcute cu scop de câștig bănesc pentru alcătuitori. Singurul lucru, pe care putem pune bază sigură, după care ne putem conduce fără greș, este *prevederea*, despre care toată lumea, spune că e *mama înțelepciunii*, și alungătoarea tuturor nevoilor din viața omului, fie el mare sau mic, tânăr sau bătrân, învățat sau neînvățat.

Înainte de a face o treabă, omul prevăzător se gândește bine asupra celor ce are de făcut, socotește unde ar putea ieși și cam ce piedici ar putea întâlni în lucrarea ce-și propune a înfăptui, precum și cum le-ar putea înlătura și pornește deplin ho-

tărit la lucru, înarmat cu tot ce-i trebuie pentru a duce la bun sfârșit lucrarea începută.

Gospodarii chibzuiți și luminați știu că vremea e schimbăcioasă, că nu în toți anii — și nici în toate părțile pământului — curge lapte și miere pe ogoare, că, de multe ori, când te aștepti mai puțin la un an rău, — anul vacilor slabe și al spicelor seci, — se întâmplă o întorsătură în mersul vremii, o schimbare de negândit: *secetă* sau *năvală de ape*, *grindină* sau *foc*, *gândaci*, *lăcuste* sau alte întâmplări dăunătoare recoltelor, întâmplări care, — Doamne ferește, — pot zădărnici sau nimici toate nădejtile harnicului agricultor.

Pentru că, după vorba, unui vechiu și încercat cărturar moldovean: „Nu stăpânim noi vremea, ci bietul om stă sub vreme“, o măsură înțeleaptă pentru asigurarea vieții omului ar fi aceea ca plugarul să nu goliască complet podul, hambarul sau coșeriul până la Crăciun sau până la Paști, ci să pună deoparte, — pentru orice întâmplare, — pe lângă strictul necesar de hrană, câteva sute de kg. de grâu, popușoi, orz și ovăs, așa ca să se ajungă recoltă cu recoltă, pâne cu pâne, — cum zice săteanul.

Această *rezervă de hrană* era asigurată altădată când lumea era mai puțin prevăzătoare și mai puțin luminată, — prin obligația legii ¹⁾. Astăzi însă, când experiențele dureroase ale trecutului și lumina cărții ne-a deșteptat, trebuie să facem aceste folositoare lucruri de bunăvoia noastră, din propria noastră inițiativă, grije și prevedere, fiecare gospodar pentru el. Să-și aranjeze fiecare așa fel socotelile și trebuințele, încât să-i ajungă și să-i rămâe pâne de pe an pe an, nu să o vândă din toamnă sau din

1) Pe timpul „Regulamentului Organic“, acum 100 ani în urmă.

iarnă aproape pe nimic și pentru lucruri nu totdeauna de folos, pentruca odată cu primăvara să fie nevoit a cumpăra grâu sau popușoi de calitate inferioară, dar cu preț de două ori mai mare de cât cum a vândut. Se mai știe apoi, că stomacul nu prea se ține săturat din cumpărat, căci, când ai nevoie de cumpărat se întâmplă să ai nevoie și de bani și să n'ai nici de unde-i lua, — doar nevoile vin mai multe deodată pe capul omului, — iar două nevoi ca acestea greu se împacă în casa muncitorului și rău îi amărăsc zilele. Dacă n'are omul destui bani când vinde recolta, de unde să aibă atunci când e *negustor de cumpărat*, cu preț de 2—3 ori mai mare decât acel cu care a vândut? Din împrumuturi? Dar cine dă azi împrumuturi, fără garanție? Și ce garanție poate aduce omul care n'are nici mămligă în casă?

Imprumuturile sunt bune pentru cei ce au cu ce le achita la timp și dacă sunt contractate în condițiuni și cu dobânzi mai ușoare; însă ce va face cu ele omul care n'are nici de unele? N'ar fi păcat ca, *din cauza neprevederii*, să ajunge a i se vinde *la mezat* casa sau vițișoarele și să-i rămâe familia pe drumuri?

O înțeleaptă vorbă bătrânească zice că „Datoria veche e comoară nesfârșită“, însă asta se potrivește în bine numai pentru cel ce are de primit, în timp ce pentru cel datornic ea e *nesfârșită comoară de necazuri, de suferințe și neplăceri*, — lucruri pe care nimeni nu și le poate dori lui însuși, — căci, în adevăr, datornicul rămâne robul dobânzilor și răsdozărilor nesfârșite. Cine e îndatorat și duce lipsă, n'are cu ce plăti la vreme, așa că dobânda se capitalizează, datoria crește, boala se lungeste și omul plătește dobândă la dobândă de se spește. Mai bună este deci *un dram de socoteala*

sănătoasa chiar dela început, decât un car de socoteală zădarnică la sfârșit, la aman.

* * *

Ceeace poate pune la adăpost de nevoi pe om folosește și vitișoarelor lui.

Orice nutreț: pae, fân, mohor, pârloagă, strujeni, trifoi, lucernă, — în loc să fie risipit fără rost sau vândut în primăvară până la ultimul fir pe orice preț, numai ca să se curețe ograda de el, — e mult mai gospodărește și mai înțelepțește să fie clădit bine deoparte, într'un colț al ocolului și păstrat cu grijă, pentru orice întâmplare. In anii secetoși, vitele, neavând ce paște pe câmp, vin acasă lihnite de foame, încât mănâncă bucuroase chiar și ogrinji de pus pe foc, chiar și stuhul de pe casă, numai să aibă. Dacă n'ai cu ce-o ajuta, vita slăbește văzând cu ochii, nu mai aduce nici un folos gospodăriei, ba de multe ori se îmbolnăvește și pierde de foame, sărmana. In acest chip ținută, vita de hrană nu mai dă lapte, iar cea de muncă nu mai poate munci.

Dacă în vară lucrul stă așa, ceeace se petrece iarna în ograda omului neprevăzător se cam poate bănui. Omul n'are ce-i trebuie lui și familiei sale, vitele n'au cele ce le trebuiește lor, încât, înglodat în necazuri de tot felul, omul duce viață de chin și amar și își prăpădește vitișoarele, — averea și nădejdea, belșugul și tihna și mângâierea lui, — vânzându-le pe nimic, deoarece vita slabă și anii răi dublează paguba plugarului.

O bună *asigurare cu nutreț* se poate face, cum am mai spus, cultivând *lucerna*, care, cu puțină muncă, de pe puțin loc, dă recoltă multă și neîntrecută ca bunătate, atât pentru vară cât și pentru iarnă. In anii buni, lucerna dă până la 15.000 kg nutreț la hectar, ceeace înseamnă 18—20 cară de

nutreț, — recoltă pe care nici unul dintre celelalte feluri de nutreț n'o pot da, niciodată; iar când ai mult și îl întrebuințezi chibzuit, mult îți și rămâne, ba ai și de unde vinde câteva cară, pentru acoperirea unei nevoi oarecare.

Deci, nu risipi nutrețul, frate plugar, și fă-te cultivator de nutrețuri artificiale! De pe puțin loc, cu muncă puțină, ele îți dau folos întreit și nutreț de cea mai bună calitate.

ECONOMIILE BĂNEȘTI.

Prisosul de recoltă și de nutreț, din anii buni, de belșug, precum și prisosul de *producte* ¹⁾, vândute când prețurile s'au urcat îndeajuns, asigură deasemenea traiul omului prevăzător, judecat.

După ce-și prinde nevoile casnice, omul gospodar își pune la păstrare, în vreun chip oarecare, prisosul de bani. Acești bani, adunați puțin câte puțin și *păstrați cu șapte noduri*, îi sunt de negrăit folos pentru vremuri de cumpene, pentru întâmplări neprevăzute; aceste *economii* sunt salvarea omului chibzuit, sunt adevărații *bani albi pentru zile negre*, pentru vremuri grele, pentru întâmplări nenorocite, de care omul pământean nu scapă în viață.

Deci, cel mai cuminte lucru este ca oricare om pe măsura putinții, să strângă câteva mii de lei, pentru a putea întâmpina orice nevoie, orice întâmplare. Banul nu numai că nu ne cere mâncare, dar poate aduce el însuși oarecare câștig celui ce-l are și știe să-l întrebuințeze chibzuit. Nevoia de a mai cumpăra o vită de muncă, o mașină

1) Lapte, unt, smântână, brânză, lână, păsări, porci, etc

sau o uneltă agricolă, pierderea unei vite printr'o întâmplare sau boală, o altă belea căzută pe capul agricultorului *tocmai când îi e mai amară limba'n gură*, toate aceste și alte nevoi sunt mai ușor suportate de cel ce și-a asigurat dinainte o sumușoară de bani, prin *economii*.

Un astfel de gospodar n'are nevoie să alerge cu rugăminți și plecăciuni zadarnice pe la cei ce au, căci — se știe doar — „*sătulul nu crede celui flămând și necăjit*“. Dar chiar dacă găsești un om înțelegător al nevoiei tale, tot mai frumos, mai demn și mai gospodăresc este să poți face față singur nevoiei, decât să te duci să dai de știre la toată lumea că ești la aman.

O mie de lei pusă deoparte, din timp, prețuește cât zeci de mii de lei, dacă o ai când îți trebuie.

ASIGURAREA AGRICOLĂ.

Ceiece fac orășenii pentru viață, pentru casele și pentru avutul lor, punându-le la adăpost contra accidentelor, prădăciunilor, focului, precum și contra oricărei întâmplări neprielnice, trebuie să facă numaidecât și agricultorul pentru viața lui, pentru gospodăria și vitele, precum și pentru sămănațul lui.

O iarnă goală și din cale afară de geroasă, niște viituri de ape, o grindină care distruge totul, o secetă mare, gândaci, lăcuste, foc, boliște în vite și diferite alte întâmplări nenorocite pot veni pe neașteptate și pot spulbera într'o clipă munca și agonisita, rodul ostenelilor unui an sau al unei vieți întregi.

Prin plata unei neînsemnate sume, — neînsemnate față cu folosul ce ni-l poate aduce, — către societatea asigurătoare (acum se studiază posibilitatea

ca însăși Statul să facă asemenea asigurări), agricultorul grijuliu își pune la adăpost avutul și munca sa contra întâmplărilor neprevăzute, încât nu poate rămâne niciodată pe drumuri, deoarece societatea asigurătoare, — respectiv statul, îi plătește despăgubiri până la ultimul ban, pentru munca prăpădită din vre-o cauză prevăzută între condițiile contractului de asigurare.

De altfel, țările mai înaintate în învățătura de carte folosesc de multă vreme, și pe scară întinsă, *asigurările agricole* și de viață, după cum deosemena folosesc și *tovărășiile de muncă în comun ajutor reciproc, de vânzare a produselor agricole*, de cumpărare de mașini și unelte de lucru, *arendări de moșii, exploatări de păduri, cariere, societăți de economie și împrumuturi agricole, etc.*, — fapte care aduc simțitoare foloase plugarului, căci banul circulând mereu produce dobândă bună pe oriunde trece și răsplătește după cuviință pe stăpânul său chibzuit.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
1. Seceta	3
2. Arăturile de toamnă	5
3. Sămănăturile de prevedere	6
4. Ingrășămintele	7
5. Prășitul	9
6. Boronitul sau grăpatul	11
7. Arăturile	14
8. Plivitul	17
9. Irigațiile	19
10. Nutrețurile artificiale	21
11. Rezervele de hrană	23
12. Economiiile bănești	27
13. Asigurarea agricolă	28

SIBIU

3016 -7. VI. 1939

EXEMPLAR LEGAL

ALTE NUMERE DIN
CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
RELATIVE LA
AGRICULTURĂ.

LACRIȚIANU C. Alegerea se-
mințelor.

DOBRESCU M. I. Ingrășarea
pământului.

ISVORAN I. Cultura tomatelor.

BEJENARIU A. Practica agri-
-colă.

POPU-CÂMPEANU I. Cartoful.

IONESCU-CRISTEȘTI C. Indru-
mări agricole.

PETRONIUS H. BEJAN. Plante
de nutreț.

Fiecare număr Lei 8.

Cereți CATALOGUL general, trimis GRATUIT

A apărut

I. SIMIONESCU

TINERE, CUNOAȘTE-ȚI ȚARA

un îndreptar atractiv, adresat tuturor, scris
pe înțeles, asupra României.

Volum de 156 pagini, cu 100 figuri, 8 tabele. Lei 70.

CUPRINS: Cât e de mare România; Vecinii;
Infățișarea pământului; Munții; Dealuri; Câmpii; „Țări”; Vremea; Apele;
Viețuitoarele; Locuitorii; Caracterele
generale ale Poporului Românesc;
Energia românească; Sate - Orașe;
Cetăți, mănăstiri, biserici; Darurile
naturii; Munca pământului; Forța
motrice; Munca industrială; Tran-
sport și comerț; Trecut și viitor.

De acelaș autor :

TINERE,

CUNOAȘTE-ȚI ARBORII.

Cu numeroase ilustrații. Lei 60.

Ambele la „CARTEA ROMÂNEASCĂ”

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

Nr.	Nr.
17. Rătăcirii bolșevista de MAIOR I. MIHAI.	49. Lingoarea de DR. I. DUMITRESCU
20. Răsadnița și plantele din răsad de V. SADOVEANU.	50. Blenoragia sau sculamentul de DR. N. IOAN.
22. Meșteșugul vopsitulul cu burueni de ART. GOROVEI.*	51. Practica agricolă de A. BEJENARIU
24. Păstrarea cărnei de porc de G. GHEORGHIU.*	52. Apa de băut de DR. I. BĂLTEANU.
29. Beția de DR. EMIL GHEORGHIU.	53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
33. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.*	54. Boalele animalelor de I. Popu CĂMPEANU.
36. Omul și societatea de AL. GIUGLEA.	55. Lucrări din pănuișile de porumb de TITUS G. MINEA.
37. Bucătăria sătencei de MARIA GEN. DOBRESCU.*	56. Cartoful de I. POPU-CĂMPEANU.
38. Sfeca de zahăr de C. LACRIȚEANU	57. Cum să trăim de DR. F. GRUNFELD.
39. Ingrășarea pământului de I. M. DOBRESCU.	58. Lucrări din pae și sorg de TITUS G. MINEA.*
40. Friguri de băltă de DR. T. DUMITRESCU.	59. Insectele vătămătoare pentru arborii noștri roditori de GH. FIȚESCU.*
41. Banul de A. GIUGLEA.	60. Vaca cu lapte de M. GĂTAN.*
42. Sfaturi practice de ING. A. SCHORR.	61. Mierea și Ceara de CONST. IONESCU CRISTEȘTI.*
43. Lămurirea calendarului de A. GIUGLEA.	62. Indrumări agricole de C. IONESCU CRISTEȘTI.*
44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLĂVAN.	63. Creșterea păsărilor de PETRONIUS BEJAN.*
45. Burueni de leac de A. VOLANSCHI.	64. 101 feluri din ouă de SANDA MARIN*
46. Sfaturi casnice de MAICA RALUCA.	65. Plante de nutriție de PETRONIUS BEJAN.
47. Cultura tomatelor de I. IAVORAN	66. Lămurirea constituției celei nou: de A. GOROVEI.*
48. Rețete pentru gospodine de MAICA RALUCA.	67. Lupta contra secetel de M. Gr HULUBEI.*

Serla C. „DIN LUMEA LARGĂ”.

Nr.	Nr.
3. Munții Apuseni de M. DAVID *	27. Valea Jiului din Ardeal de P HOSSU-LONGIN.
5. Bucovina de I. SIMIONESCU.*	28. Țara Bârsei de N. ORGHIDAN.
6. Besarabia de G. NĂSTASE.*	29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIUREA.
7. Dobrogea de C. BRĂȚESCU.*	30. Macedo-Românii de TACHE-PAPA-HAGI.
10. Viața în adâncul mărilor de C. MOTAȘ.	31. Românii din Banatul Jugoslav de PR. BIZEGEA.
11—12. A. Șaguna de I. LUPAȘ.*	32. Coasta de Azur de I. SIMIONESCU.*
14. Românii de peste Nistru de V. HAREA.*	33. Elveția de TRAIAN G. ZAHARIA.
16. Lituania de G. NĂSTASE.	34. Maramureșul de GH. VORNICU.
19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.	35. Austria de I. SIMIONESCU.
20. Jud. Turda Arleş de I. MUREȘEANU.	36. Belgia de TRAIAN G. ZAHARIA.
21. Țara Hațegului de GAVRIL TODICA.	37. Afganistanul de I. SIMIONESCU.
22. Spiru C. Haret de I. SIMIONESCU.	38. Anastasia Șaguna de DR. I. LUPAȘ.
23. Danemarca de MAGDA D. NICOLAESCU.*	39. Blajul de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
24. N. Miloscu în China de I. SIMIONESCU.	40. Marea Neagră de DR. I. LEȚI.
25. Cetățile moldovenești de pe Nistru de APOSTOL D. CULEA.	41. Pe urmele lui Robinson Crusoe de I. SIMIONESCU.*
26. Românii din Bulgaria de EM. BUDUȚA.	42. Din Norvegia de I. CONEA.*
	43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.*
	44. Japenia de I. SIMIONESCU.*

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

Nr.

45. Olarul Savant de I. SIMIONESCU.*
46. Intr'o mănăstire din Himalaya de MIRCEA ELIADE.*
47. Dănilă Apostol de N. P. SMOCHINĂ.*
48. Govora și Călimăneștii de I. SIMIONESCU.*
49. Sgările norii New-Yorkului de PETRU COMARNESCU.*
50. Nicolae Bălcescu de V. BASSU.*
51. Țara visurilor împletite (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.*
52. Gh. I. Donici de GEN. R. R. ROSETTI.*
53. A. Odobescu de AL. TZIGARA-SAMURCAȘ.*
54. Banatul de PROF. D. IZVERNICEANU.*
55. Țara Zarandului de G. CAMBER.*
56. Iordache Goleacu de N. BANESCU.*
57. Bucureștii de V. MIHĂILESCU.*
58. Turismul de AUREL PIȚU.*
59. Abisinia de I. SIMIONESCU.*
60. Polonia de I. SIMIONESCU.*
61. Date istorice și culturale din România de CRONICAR.*

Nr.

62. Carmen-Silva (TEKIRIHOGLI) de DR. COCA ODESEANU.*
63. Gh. Coșbuc de V. M. BASSU.*
64. A. Philippide de I. IORDAN.*
65. N. Gane de A. GORVEI.*
66. Lecturi geografice.—Asia de I. SIMIONESCU.*
67. N. Machlavelli de VL. BOANTĂ
68. Gh. Lazăr de PAUL PAPADOPOUL.*
69. I. Urban-Jarnik de A. GORVEI.*
70. G. Enescu de M. COSTIN.*
71. Dr. C. I. Istrati de C. KIRIȚESCU.*
72. Alexandru Vlahuță de V. M. BASSU.*
73. Vasile Parvan de I. ANDRIEȘESCU.*
74. Ion Creangă pedagog și învățător de V. GHEȚEA.*
75. Republica Moldovenească a Sovietelor de N. P. SMOCHINĂ.*
76. Panait Cerna de LUCIAN PEDESCU.*
77. Dol Cronicarii moldoveni Grigore Ureche și Miron Costin de LUCIAN PEDESCU.*

Seria D. „ȘTIINȚA APLICATĂ”

Nr.

1. Fabricarea săpunului de A. SCHORR.
2. Motorul Diesel de ING. CASSETTI.*
3. Industria Parfumului de E. SEVERIN.
- 4—5 Aerul lichid de ILIE MATEI.
6. Industria Azotului de L. CATON.
- 7—9. Locomotiva de ING. CASSETTI.
10. Aeroplanul de DR. V. ANASTABIU.
11. Baloane și dirijabile de C. MIHĂILESCU
12. Betonul Armat de ING. N. GANEA.
13. Cări și trenuri de G. ȘIADBEI
16. Tiparul de VASILE ROMANESCU.
17. Ce se scoate din cărbuni de C. V. GHEORGHIU.
18. Industria materiilor colorante de G. A. FLOREA.
19. Fotografia de CĂP. DR. M. ZAPAN.
20. Industria zahărului de G. I. BABOIANU.

Nr.

21. Șase modele de radie de CĂP. DR. M. ZAPAN
22. Cinematografia de CĂP. M. ZAPAN.
23. Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE M. PANTAZI.
24. Fabricarea sticlei de G. A. FLOREA
25. Gazele otrăvitoare de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
26. Impănarea păsărilor de N. C. PĂNESCU.*
27. Legatul cărților de I. CARAMALAU.*
28. Innotul de P. EPUREANU.*
29. Scoaterea petelor de VICTORIA A. VELCULESCU.*
30. Cum navigă corabii de SPARDECK.*
31. Pianorul de ING. G. LIPOVAN.*
32. „Cartea Românească” de I. SIMIONESCU.*
33. Descoperiri și invențiuni de LATZA TRANDAFIR.*

RĂSPÂNDIȚI

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unele prin varietatea cuprinsului, prin lectură, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce folosese specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor.

S'au tipărit până acum peste 2.262.000 cărțile.